

Sygn. akt XVII AmC 1088/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Adam Malinowski

Protokolant: stażysta Grzegorz Szpak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 września 2013 r. w Warszawie sprawy

z powództwa J. D.

przeciwko Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w L.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. powództwo oddala;
2. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz pozwanego;
3. kosztami sądowymi w zakresie opłaty stałej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa, obciąża Skarb Państwa.

SSR del. Adam Malinowski

sygn. akt XVII AmC 1088 / 11

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2011-03-05 powód – J. D. – domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień zawartych w uchwałach rady nadzorczej pozwanego – Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. – z lat 1999 – 2012 (t. III k. 452 - 456), tj.:

- Uchwały Rady Nadzorczej nr(...)z dnia 1999-06-15
- Uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 2000-06-20
- Uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 2006-12-28
- Uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 2007-12-11
- Uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 2012-12-09

W ocenie powoda wskazane uchwały stanowią wzorce umów, zaś poszczególne ich postanowienia mają charakter niedozwolony, w myśl art. 385[1] § 1 kc. Przepis ten stanowi, że niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, nieuzgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy – z wyłączeniem postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Powód wyjaśnił, że uchwały te dotyczyły wprowadzenia w spółdzielni mieszkaniowej, której jest członkiem, zasad rozdziału kosztów ogrzewania mieszkań opartych o wskazania tzw. podzielników ciepła (m. in. k. 5). Ich

postanowieniom zarzucił sprzeczność z prawem, w szczególności z ustawą z dnia 1993-04-03 Prawo o miarach (m. in. k. 5), ustawą z dnia 1997-04-10 Prawo energetyczne (k. 456) oraz z kodeksem cywilnym (m.in. k. 9), a także naruszenie zasady równości społecznej (k. 5) i sprzeczność z dobrymi obyczajami (m.in. k. 452).

Pozwany zaprzeczył, jakoby regulacje te były sprzeczne z prawem, dobrymi obyczajami lub zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany jest spółdzielnią mieszkaniową. W latach 1999 – 2012 wprowadził w drodze uchwał zasady rozdziału kosztów ogrzewania pomiędzy swoich członków w oparciu o wskazania tzw. podzielników ciepła.

Zgodnie z art. 227 kpc przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. W konsekwencji nie mogły być przedmiotem postępowania dowodowego okoliczności przedmiotowo nieistotne, zaś postępowanie dowodowe zostało skoncentrowane do normatywnie wyrażonych przez ustawodawcę przesłanek uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone. W szczególności Sąd pominął zgłaszane przez pozwanego dowody osobowe. Świadczenie pozwanego mieli zeznawać co do okoliczności dotyczących wprowadzenia przedmiotowych uchwał oraz legalności posługiwania się tzw. podzielnikami ciepła. Tymczasem okoliczności te są dla niniejszej sprawy bez znaczenia.

Art. 230 kpc stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Za podstawę ustalenia stanu faktycznego Sąd przyjął zatem wzajemnie niekwestionowane twierdzenia stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 479[38] kpc powództwo w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone może wytoczyć każdy, kto według oferty pozwanego mógłby zawrzeć z nim umowę zawierającą postanowienie, którego uznania za niedozwolone żąda się pozwem. A contrario, nie można się domagać stwierdzenia, że niedozwolone są postanowienia dokumentu, który nie stanowi wzorca umowy, jaką mógłby zawrzeć powód.

Umowa to co najmniej dwustronna czynność prawna, realizująca się przez złożenie odpowiadających sobie oświadczeń woli co do ukształtowania uprawnień i obowiązków podmiotów składających te oświadczenia woli. Nie każda czynność prawna jest zatem umową. W szczególności nie są nimi jednostronne czynności prawne. Są to takie, które do wywołania skutków prawnych nie wymagają oświadczenia woli osób objętych tymi skutkami. Do jednostronnych czynności prawnych należą m.in. uchwały organów spółdzielni, gdyż dla swojej ważności nie wymagają one oświadczenia woli osoby objętej ich skutkiem prawnym.

Wzorcem umowy jest zaś dokument – w szerokim ujęciu – zawierający ofertę zawarcia umowy o treści przynajmniej częściowo przygotowanej jednostronnie przez oferenta. Wzorzec taki nie stanowi zatem sam w sobie czynności prawnej, a jedynie element oferty. Dopiero posługiwanie się wzorcem, tzn. oferowanie zawarcia umowy na opisanych w nim warunkach, jest czynnością prawną, która jednak do wywołania skutku wymaga odpowiadającej jej czynności drugiej strony – tzn. przyjęcia oferty. Przyjęcie jej jest zgodnie z art. 70 kpc jedną z form zawarcia umowy.

Zgodnie zaś z art. 42 § 1 ustawy z dnia 1982-09-16 Prawo spółdzielcze uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkie jej organy. Jakkolwiek nie wynika to wprost z ustawy, należy przyjąć że przepis ten stosuje się również do uchwał innych organów, takich jak rada nadzorcza. Uchwała organu spółdzielni nie jest zatem ani wzorcem umowy, ani ofertą, ponieważ stanowi jednostronną czynność prawną spółdzielni, która wywołuje efekty sama przez się, bez konieczności jej przyjmowania przez osoby, których prawa i obowiązki kształtuje.

Tym samym członkowi spółdzielni nie przysługuje w stosunku do postanowień zawartych w uchwałach jej organów roszczenie o uznanie postanowień wzorców umów za niedozwolone, gdyż co do zasady nie są to wzorce umów ani umowy.

Prawo spółdzielcze przewiduje inne środki podważenia ważności lub uchylecia uchwały. Zgodnie z art. 42 § 2 teje ustawy uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna z mocy prawa. Zgodnie zaś z §§ 3 i 4 powołanego artykułu uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu przez każdego członka spółdzielni oraz jej zarząd. Pozew obejmujący taką skargę musi jednak wskazywać, że powód domaga się takiego właśnie rozstrzygnięcia oraz czynić zadość innym wymaganiom wynikającym z ustawy Prawo spółdzielcze. Całokształt oświadczeń powoda złożonych w niniejszej sprawie nie pozwolił na zaklasyfikowanie jego roszczenia jako innego, niż o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Jak zaś wyjaśniono powyżej, takie roszczenie powodowi w niniejszej sprawie nie przysługuje.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo.

Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zasadne będzie odstąpienie od zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego. Orzeczenie o kosztach znajduje oparcie w art. 102 kpc, zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może w ogóle nie obciążać strony przegrywającej kosztami. W przedmiotowej sprawie wskazać należy, że intencja powoda w domaganiu się od spółdzielni mieszkaniowej wprowadzenia zasad rozliczenia kosztów zużywanych mediów indywidualnie w odniesieniu do ich odbiorców wydaje się zrozumiała i racjonalna. Nie została natomiast uwzględniona specyfika przedmiotowego sporu polegająca na określeniu kognicji tutejszego Sądu do możliwości weryfikowania jedynie wzorców umów. Zważywszy zaś na fakt, że stanowisko strony pozwanej również tej specyfiki nie uwzględniało i w żadnej mierze nie przyczyniło się do wyjaśnienia sprawy, czy wskazania niewłaściwości wyboru środka dochodzenia praw podmiotowych przez powoda, zasadnym było odstąpienie od generalnej zasady ponoszenia kosztów w procesie cywilnym.

Orzeczenie o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami sądowymi w zakresie opłaty stałej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony uzasadnia art. 96. ust. 1 pkt. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSR (del.) Adam Malinowski